

SEPA - platni promet

SEPA - jedinstveno područje plaćanja u eurima

SEPA je jedinstveno područje plaćanja u eurima (engl. Single Euro Payments Area) na kojemu potrošači, poslovni subjekti i tijela javne vlasti mogu uplaćivati i primati plaćanja u eurima pod jednakim osnovnim uvjetima, pravima i obvezama, neovisno o njihovoj lokaciji.

Glavni cilj SEPA projekta je zamjena sadašnjih nacionalnih platnih shema jedinstvenim shemama za plaćanja u cijeloj Eurozoni i ostalim europskim zemljama koje nemaju nacionalnu valutu euro, ali prihvaćaju i plaćanja u eurima, a koje pripadaju SEPA području.

Područje SEPA pravila

SEPA područje obuhvaća 34 države: sve članice Europske Unije te Island, Lihtenštajn, Norvešku, Švicarsku, Monako i San Marino. Navedene zemlje SEPA područja pristupile su SEPA shemama i obvezale se izvršavati platne transakcije u skladu sa SEPA pravilima i postupcima.

SEPA platni instrumenti

Osnovni SEPA platni instrumenti su **SEPA izravno terećenje** (nalog za plaćanje) i **SEPA kreditni transfer**, za koje se uvode zajednički tehnički standardi čiji je cilj potpuno elektronska, neprekinuta obrada platnih transakcija od platitelja do primatelja plaćanja.

SEPA - izravno terećenje

SEPA izravno terećenje je nacionalna platna usluga u kojima za terećenje transakcijskog računa platitelja kada platnu transakciju zadaje primatelj plaćanja na osnovi Suglasnosti platitelja.

Platitelj je potrošač ili poslovni subjekt koji je korisnik transakcijskog računa i koji daje suglasnost primatelju plaćanja za zadavanje naloga SEPA izravnog terećenja. Potpisom suglasnosti platitelj daje ovlaštenje primatelju plaćanja za iniciranje platne transakcije te autorizira nalog SEPA izravnog terećenja.

SEPA shema izravnog terećenja obuhvaća dvije sheme:

- Osnovnu shemu (engl. Core SEPA Direct Debit) u kojoj je platitelj potrošač
- Poslovnu shemu, tzv. B2B (engl. Business to Business SEPA Direct Debit) u kojoj je platitelj poslovni subjekt

Prema Nacionalnom planu migracije na SEPA-u, postojeća izravna terećenja migrirat će se na SEPA izravna terećenja u siječnju 2017. g.

SEPA izravna terećenja odnose se samo na nacionalne platne transakcije.

Prednosti koje SEPA izravno terećenje donosi platiteljima:

- jednostavan način plaćanja računa bez rizika od posljedica zakašnjelog plaćanja
- jednostavno praćenje terećenja na izvatcima transakcijskih računa
- brza i jednostavna procedura povrata novca dostupna unutar osam tjedana od datuma terećenja

Prednosti koje SEPA izravno terećenje donosi primateljima plaćanja:

- mogućnost sklapanja poslovne suradnje samo s jednom bankom radi provođenja usluge SEPA izravnog terećenja
- jednostavan i isplativ način naplate, smanjenje administrativnih troškova
- sigurnije izvršenje naplate unutar prethodno definiranog vremenskog roka
- mogućnost optimizacije tijeka novca i upravljanja likvidnošću jednostavno usklađivanje primljenih uplata (naplata)
- mogućnost naplate od svih platitelja korištenjem jedinstvenog platnog instrumenta

Osnovni standardi SEPA izravnog terećenja:

- račun platitelja i primatelja plaćanja definirani su IBAN-om
- pružatelji platnih usluga (banke) platitelja i primatelja plaćanja definirani su BIC-om
- platne transakcije se obavljaju u skladu s formatom platnih poruka ISO 20022 XML

Implementacija SEPA izravnih terećenja

Rok za implementaciju SEPA izravnih terećenja prema Nacionalnom planu migracije na SEPA-u je **5. lipanj 2017. godine.**

SEPA - kreditni transfer

SEPA kreditni transfer je nacionalna ili prekogranična platna transakcija sa sljedećim karakteristikama:

- Valuta plaćanja je euro ("EUR")
- Dostupnost banke primatelja u SEPA platnim sustavima
- Identifikacija banke primatelja BIC oznakom
- Transakcijski računi platitelja i primatelja u IBAN formatu
- Platitelj i primatelj plaćaju naknade samo svom PPU - dijeljeni trošak (SLEV)
- Oznaka prioriteta izvršenja transakcije je NORM

SEPA kreditni transferi zaprimaju se i izvršavaju u skladu s formatom platnih poruka ISO 20022 XML.

Kreditni transferi u HRK po SEPA pravilima su zamišljeni kao priprema za uvođenje EUR kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

Platne transakcije u HRK koje su usklađene s pravilima i zahtjevima za SEPA, ali i nacionalnim specifičnostima, odvijat će se po istim pravilima i u skladu s formatom platnih poruka ISO 20022 XML.

Kreditni transferi izvan SEPA područja:

- Nacionalne platne transakcije u svim ostalim valutama osim valute HRK i EUR
- Nacionalne platne transakcije u EUR ako ne zadovoljavaju SEPA kriterije
- Prekogranične platne transakcije u EUR ako ne zadovoljavaju SEPA kriterije
- Prekogranične platne transakcije u valutama različitim od EUR
- Međunarodne platne transakcije u svim valutama (uključivo i u valuti HRK)
- Platne transakcije koje sadrže posebne instrukcije ili koje se izvršavaju izdavanjem čeka

Navedene platne transakcije također se zaprimaju u skladu s formatom platnih poruka ISO 20022 XML, a izvršavaju se na identičan način kao i do sada.

Od 6. lipnja 2016. prema Nacionalnom planu migracije traje primjena SEPA pravila i to:

- u odnosu klijent-banka: za klijente koji koriste datoteke za zadavanje platnih transakcija
- u odnosu banka-klijent: za klijente koji zaprimaju informacije o izvršenim platnim transakcijama u obliku datoteke s izvatkom

Jedna datoteka koristi se za sve vrste plaćanja:

- Nacionalne platne transakcije u valuti HRK i EUR (po SEPA pravilima i SEPA)
- Nacionalne platne transakcije u ostalim valutama
- Prekogranične platne transakcije u valuti EUR (SEPA)
- Prekogranične platne transakcije u ostalim valutama, međunarodne platne transakcije
- Isplata osobnih primanja
- Isplata osobnih primanja kroz jednu datoteku za primatelje u svim bankama u RH.

U datotekama se mogu unijeti dodatni podaci u nalogu za plaćanje (npr. za identifikaciju stvarnog dužnika i krajnjeg primatelja).

Zadavanje naloga u grupi naloga „Batch booking“, je nova mogućnost koju platitelj može koristiti kada želi da se na teret računa knjiži skupni iznos za sve pojedinačne naloge plaćanja u toj grupi.

Ova mogućnost pogodna je za isplate plaća ili honorara kada su podaci o svakom pojedinom iznosu i primatelju vrlo povjerljivi.

Na izvatku će biti vidljivo terećenje računa u jednom iznosu, a Banka će sukladno instrukcijama iz grupe naloga Batch booking, pojedine izvršiti kao interne ili međubankovne naloge.

Izvadak u SEPA formatu

Uz dosadašnje kanale primanja izvadaka, od 6. lipnja 2016. g. izvatci se mogu primiti i u SEPA (XML) formatima, elektronskim putem.

SEPA konverter

Ako netko od poslovnih subjekata nije spreman za novi SEPA format od 6. lipnja 2016., pomoću samostojeće klijentske aplikacije SEPA konverter, može postojeći format zbrojnog naloga pretvoriti u važeći SEPA format ISO 20022 XML pain.001.

Konverzija svih podataka upisanih u postojećem formatu provodit će se za sljedeće vrste naloga:

- 1 - nacionalna plaćanja u HRK
- 2 - međunarodna plaćanja u valuti HRK ili stranoj valuti
- 3 - nacionalna plaćanja u stranoj valuti
- 4 - plaće, ostala redovna i povremena primanja, način izvršenja 2 - zbrojni nalog

Navedenim konverterom neće biti omogućena konverzija dosadašnje vrste naloga 4 - plaće, način izvršenja 1 - specifikacija.

SEPA - isplata osobnih primanja

Novosti u isplati osobnih primanja prelaskom na SEPA standard

- Format datoteke ISO 20022 XML koristit će se za isplatu osobnih primanja
- Jedna datoteka koristi se za sve vrste plaćanja (nacionalne, prekogranične, međunarodne naloge za plaćanje te za isplatu osobnih primanja)
- Mogućnost označavanja terećenja platitelja u ukupnom iznosu, a odobravanje „n“ računa primatelja u pojedinačnim iznosima („batch booking“). Na izvatku platitelja isplatitelja plaće prikazuje se jedna stavka terećenja.
- Uvodi se mogućnost isplate osobnih primanja kroz jednu datoteku za isplatu osobnih primanja za primatelje u svim bankama u RH - znači, osim naloga za isplatu plaća primateljima u Banci, možete u istoj datoteci zadati i naloge za isplatu plaća zaposlenicima koji račune imaju u drugim bankama u Republici Hrvatskoj.

Kako bi se klijentima poslovnim subjektima olakšao prijelaz s formata zbrojnog naloga u elektroničkom obliku na novi format poruka ISO 20022 XML pain.001, Banka će u prijelaznom razdoblju i nadalje kroz sve kanale zaprimanja datoteka za isplatu osobnih primanja zaprimati datoteku za isplatu osobnih primanja u Formatu zbrojnog naloga, vrsta naloga 4 - plaće, način izvršenja 1 - specifikacija.

Mogući kanali zaprimanja datoteke u formatu zbrojnog naloga za isplatu osobnih primanja (vrsta naloga 4, način izvršenja 1 - specifikacija) nakon 1. svibnja 2017. g. su :

1. Internet aplikacija za slanje datoteka/specifikacija
2. U poslovnici Banke (specifikacija na papiru)

Kako biste i nakon 1. svibnja 2017. g. mogli zadavati naloge za isplatu osobnih primanja putem specifikacija, potrebno je s Bankom zaključiti novi Ugovor o isplati plaća i drugih primanja dostavljenih putem specifikacije.

Sve dodatne informacije možete dobiti kod svog financijskog savjetnika, u bilo kojoj poslovnici Banke ili na internetskoj stranici www.sepa.hr.